

EDİTÖRDEN

Türkiye Ortadoğu Çalışmaları Dergisi yeni sayısında Ortadoğu'daki güncel ve tarihsel gelişmeleri güvenlik, göç ve mezhepsel hareketler bağlamlarında analiz eden çalışmalarla karşınızda. Bu sayımızdaki yedi makalede İran, Lübnan, Tunus, Körfez ve Afrika ülkeleri ve Osmanlı Dönemi olmak üzere Ortadoğu'nun farklı sorunlarına yönelik analizler yer almaktadır.

Abdullah Erboğa “Körfez Ülkelerinin Savunma Politikaları” başlıklı makalesinde Körfez ülkelerine yönelik bütünlükçü bir analiz ortaya koymayı hedeflemiştir. Erboğa makalesinde Körfez ülkelerinin savunma alanında neden aktör çeşitlenmesine gittiğini analiz etmektedir. Son yıllarda Ortadoğu'da askeri harcamalarını ciddi düzeyde arttıran üç ülke dikkat çekmektedir: BAE, Katar ve Suudi Arabistan. Yazar da bu üç ülkeyi siyasi hedefleri, ulusal güvenlik stratejileri ve savunma politikaları bağlamında değerlendirmektedir. Bu çalışmada Arap Baharı ayaklanmalarıyla birlikte Ortadoğu'da değişen konjonktürde bu üç ülkenin bölgesel olarak güçlü birer aktör olmayı hedefledikleri ve bu hedef uyarınca da savunma harcamalarını arttırdıkları ortaya konmaktadır. Bu çalışmada ABD'nin Ortadoğu'daki askeri varlığını azaltma kararıyla birlikte BAE, Katar ve Suudi Arabistan'ın savunma sanayi yatırımlarını arttırdığı belirtilmektedir. Yazar, buna rağmen ABD'nin uluslararası sistemdeki rolünün süreceği öngörüsüyle bu ülkelerin savunma harcamalarında alternatif üretme yönelimlerinin düşük olduğunu iddia etmektedir.

Zuhal Çalık Topuz “Ortadoğu'da Devletler Arası Askeri Anlaşmazlıkların Modellenmesi” makalesinde Ortadoğu'daki çatışma ve savaşların nedenlerini lojistik regresyon analizi ile anlamlandırmayı amaçlamaktadır. Çalık Topuz araştırmasında büyük güç, demokrasi, ekonomik bağımlılık, ittifak, kapasite, komşuluk ve uzaklık kavramları ile devletler arası anlaşmazlıkları analitik şekilde tartışmaktadır. Yazar, Ortadoğu devletlerinin ekonomik olarak bağımlı olduğu ülkelerde daha az çatışma yaşadıkları, buna karşın sınır komşularıyla daha fazla askeri anlaşmazlık yaşadıkları sonucuna varmıştır. Bu sayımızın üçüncü makalesi Şükrü Cicioğlu ve Ryan Hafız Ahmed İbrahim tarafından yazılan “Türkiye ile Afrika Arasındaki Dış Ticaretin Analizi” başlıklı makaledir. Bu çalışmada yazarlar Türkiye ile Afrika ülkeleri arasındaki coğrafi yakınlık ve tarihi bağların iki taraf arasındaki ticaret ilişkilerini etkilediğini iddia etmektedir. Bunun yanında yazarların diğer bir iddiası, sömürgecilik döneminden Afrika ülkelerinin uzunca bir süre

etkilenmesi nedeniyle Afrika ülkeleri-Türkiye ilişkilerinin geliştirilememiş olmasıdır.

Bu sayımıza Tuba Yıldız ise “2000’li Yıllar Sonrası Lübnan-Türkiye İlişkileri ve Lübnan’da Neo-Osmanlılık Söylemi” makalesiyle katkıda bulunmaktadır. Bu makalede Lübnan’ın Türkiye ile 21. yüzyıldaki siyasi yakınlığı ve Arap Baharı ayaklanmaları sonrası dini-mezhepsel gruplarla olan hassas ilişkileri analiz edilmektedir. Yıldız Türkiye’nin Ortadoğu’da yeni bir Osmanlı yönetimi kurmak isteyip istemediği sorusuna Neo-Osmanlılık ve mezhepçilik üzerinden yanıt aramaktadır. Bu bağlamda Lübnan’daki Osmanlı karşıtı söylemler ve mezhepçi siyasal sistemler arasındaki denge değerlendirilmektedir.

Bu sayımızdaki beşinci makale İlknur Cihangir Demirbaş tarafından yazılan “Açık Kapı Politikasından Göç Diplomasisine: İran’da Afgan Mülteciler Meselesi” başlıklı makaledir. Bu makalede yazar Afganistan’dan İran’a yaşanan yoğun göç dalgasını insani-güvenlik boyutları ekseninde değerlendirmektedir. Bu bağlamda, makale İran’ın göç yönetimi politikasının açık kapı politikasından diplomatik araç haline getirme eğilimine doğru evrildiğini iddia etmektedir. Yazar, göç diplomasisi kavramına odaklanarak Afgan göçmenlerin dış politikada nasıl araçsallaştırıldığını ortaya koymayı hedeflemektedir.

Bu sayımızın diğer makalesi ise Halil Atilla Sivrikaya tarafından yazılan “Siyasi Süreç Modeli ve Tunus’ta ‘İslami Eğilim Hareketi’” makalesidir. Bu makalede Sivrikaya, Tunus’ta En-Nahda Hareketi’nin öncül grubu olan İslami Eğilim Hareketi üzerinden toplumsal hareketlilik sürecini açıklamayı hedeflemektedir. Makale, bu hareketi siyasi süreç modeli yoluyla analiz ederek yarı otoriter bir siyasi ortamda üç farklı unsuru inceleyerek literatüre katkıda bulunmayı hedeflemektedir: değişen siyasi fırsatlar, örgütsel dinamikler ve çerçeveleme süreçleri. Aynı zamanda Sivrikaya, devlet baskısına rağmen İslami bir hareketin bu üç unsur yoluyla ayakta kalabileceğini ve tabanını mobilize edebileceğini iddia etmektedir. Bu sayımızın yedinci ve son makalesi Hamdi Genç ve Musa Demirağ tarafından yazılan “Lübnan’dan Batı Afrika’ya Göç: Osmanlı, Manda ve Cumhuriyet Dönemi (1860-1990)” makalesidir. Bu makalede Genç ve Demirağ Lübnan’dan Batı Afrika’ya göçün altında yatan nedenleri araştırmaktadır. Modern Lübnan devletinde göçmenlerin rotaları, dini ve mezhebi özellikleri ve göçmenlik hareketleri sonrası durum analiz edilmektedir.

Bu sayımızda aynı zamanda Ayça Coşkun tarafından, Robert J. Young’ın yazmış olduğu Postkolonyalizm: Tarihsel Bir Giriş adlı

kitabın kritiği ve Pınar Hilal Balta tarafından Ramazan Erdağ'ın yazmış olduğu 21. Yüzyılda Türkiye'nin Dış Politikası adlı kitabın kritiği yapılmıştır.

Doç. Dr. İ. Aytaç KADIOĞLU

EDITOR'S NOTE

We are here with our new issue. The new issue of Turkish Journal of Middle Eastern Studies presents studies that analyse current and historical developments in the Middle East in the context of security, migration, and sectarian movements. This issue includes seven articles that analyse different states and terms of the Middle East, including Iran, Lebanon, Tunisia, the Gulf and African countries, and the Ottoman Period.

Abdullah Erboğa aims to present a holistic analysis of the Gulf countries in his article titled "Defense Policies of the Gulf States". In his article, Erboğa evaluates why the Gulf states diversify actors in their defence policies. Three countries in the Middle East, which have significantly increased their military expenditures in recent years, attract attention: UAE, Qatar and Saudi Arabia. The author evaluates these three countries regarding their political goals, national security strategies and defence policies. This study reveals that these three countries aim to become strong regional actors in the changing conjuncture in the Middle East with the Arab Spring uprisings and that they increase their defence expenditures in line with this goal. In this study, it is stated that the UAE, Qatar and Saudi Arabia increased their defence industry investments as a result of the USA reducing its military presence in the Middle East. Despite this, the author claims that these countries have a low tendency to produce alternatives in defence expenditures, with the expectation that the US's role in the international system will continue.

In her article "Modelling Interstate Militarised Disputes in the Middle East", Zuhâl Çalık Topuz aims to understand the causes of conflicts and wars in the Middle East through logistic regression analysis. Çalık Topuz analytically discusses the concepts of great power, democracy, economic dependence, alliance, capacity, neighbourhood, distance, and disputes between states. The author concludes that Middle Eastern states experience fewer conflicts in countries on which they are economically dependent, while they experience more military disputes with their border neighbours. The third article of this issue is titled "Analysis of Foreign Trade Between Türkiye and Africa" written by Şükrü Cicioğlu and Ryan Hafız Ahmed İbrahim. In this study, the authors claim that the geographical proximity and historical ties between Türkiye and African countries affect the trade relations between the two parties. In addition, another claim of the authors is that relations between African countries and Türkiye could not be

developed because African countries were affected by the colonial period for a long time.

Tuba Yıldız contributes to this issue with her article "Lebanese-Turkish Relations after the 2000s and the Neo-Ottomanist Discourse in Lebanon". In this article, Lebanon's political closeness with Turkey in the 21st century and its sensitive relations with religious-sectarian groups after the Arab Uprisings are analysed. Yıldız seeks an answer to the question of whether Türkiye wants to establish a new Ottoman administration in the Middle East through Neo-Ottomanism and sectarianism. In this context, the balance between anti-Ottoman discourses and sectarian political systems in Lebanon is evaluated.

The fifth article in this issue is titled "From Open Door Policy to Migration Diplomacy: The Issue of Afghan Refugees in Iran" written by İlknur Cihangir Demirbaş. In this article, the author evaluates the intense migration wave from Afghanistan to Iran in terms of human-security dimensions. In this context, the article claims that Iran's migration management policy has evolved from an open-door policy to a tendency to turn it into a diplomatic tool. By focusing on the concept of migration diplomacy, the author aims to reveal how Afghan immigrants are instrumentalised in the foreign policy of Iran.

The other article in this issue is "The Political Process Model and the 'Islamic Tendency Movement' in Tunisia" written by Halil Atilla Sivrikaya. In this article, Sivrikaya aims to explain the process of social mobility through the Islamic Tendency Movement, the predecessor group of the Ennahda Movement in Tunisia. By analysing this movement through the political process model, the article aims to contribute to the literature by examining three different elements in a semi-authoritarian political environment: changing political opportunities, organisational dynamics, and framing processes. In addition, Sivrikaya claims that despite state oppression, an Islamic movement can survive and mobilise its base through these three elements. This issue's seventh and last article is "Migration from Lebanon to West Africa: Ottoman, Mandate and Republican Periods (1860-1990)" written by Hamdi Genç and Musa Demirağ. In this article, Genç and Demirağ investigate the underlying reasons for migration from Lebanon to West Africa. The routes of immigrants, their religious and sectarian characteristics, and the situation after immigration movements in the modern Lebanese state are examined.

In this issue, the book titled "Postcolonialism: An Historical Introduction", written by Robert J. Young was also reviewed by Ayça

Coşkuner, and the book titled “Türkiye's Foreign Policy in the 21st Century”, written by Ramazan Erdağ was reviewed by Pınar Hilal Balta.

Associate Professor İ. Aytaç KADIOĞLU